

ПОГОДЖЕНО

Голова профкому

_____ Галина РУДНІЦЬКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Новозаводського ліцею

_____ Валентина КРИВУЛЬСЬКА

Наказ №16/о від 30.01.2023 р.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ №6 ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для вчителя української мови та літератури ліцею розроблена відповідно до Закону України «Про охорону праці» (Постанова ВР України від 14.10.1992 № 2694-ХІІ) в редакції від 20.01.2018р, на основі «Положення про розробку інструкцій з охорони праці», затвердженого Наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9 в редакції від 1 вересня 2017 року, урахуванням Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394.

1.2. Дана інструкція складена в цілях регулювання безпечного, з точки зору охорони праці, порядку дій вчителя української мови та літератури перед початком, під час та по закінченню роботи, а також при виникненні аварійних ситуацій в освітньому закладі, та поширюється на всіх вчителів української мови та літератури, які працюють в навчальному закладі.

1.3. До виконання обов'язків вчителя української мови та літератури допускаються особи, які досягли 18 років, мають необхідну педагогічну освіту, пройшли обов'язковий попередній медичний огляд, вступний і первинний інструктаж з охорони праці, навчання з охорони праці, перевірку знань вимог охорони праці. Вчитель повинен мати медичну книжку з допуском до роботи і регулярно 1 раз на рік проходити профілактичний медичний огляд, кожні 6 місяців проходити повторні інструктажі з питань охорони праці.

1.4. Робочим місцем вчителя української мови та літератури є навчальний кабінет української мови та літератури, який укомплектований навчальним обладнанням, навчально-методичним комплексом засобів навчання, необхідних для виконання освітньої програми ліцею згідно вимогам стандарту освіти та освітнім програмам.

1.5. Вчитель української мови та літератури з метою дотримання вимог охорони праці повинен:

- ✓ впевнено знати і належним чином виконувати свої посадові обов'язки, інструкції з охорони праці, охорони життя і здоров'я учнів;
- ✓ забезпечувати режим дотримання норм і правил з охорони праці під час організації навчання здобувачів освіти;
- ✓ мати чітке уявлення про небезпечні і шкідливі фактори, пов'язані з виконанням робіт і знати основні способи захисту від їх впливу;
- ✓ пройти вступний інструктаж і первинний інструктаж на робочому місці;
- ✓ керуватися в роботі правилами внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу;
- ✓ дотримуватися режиму праці та відпочинку, який визначається графіком роботи;
- ✓ дбати про особисту безпеку і особисте здоров'я, а також про безпеку учнів у процесі виконання роботи або під час знаходження на території ліцею;
- ✓ дотримуватися правил особистої гігієни;
- ✓ при пересуванні по території і в приміщеннях користуватися тільки встановленими проходами;
- ✓ знати вимоги електро- і пожежобезпеки і вміти користуватися засобами пожежогасіння;
- ✓ вміти надавати домедичну допомогу потерпілому;
- ✓ виконувати режими праці та відпочинку, встановлені в закладі загальної середньої освіти;
- ✓ оперативно повідомляти заступника директора з адміністративно-господарської частини про всі несправності використовуваного обладнання, виявлених в процесі роботи,

директору закладу освіти - про ситуацію, що загрожує життю і здоров'ю людей, про кожен нещасний випадок або про погіршення свого здоров'я;

- ✓ знати номери телефонів виклику екстрених служб (пожежної охорони, швидкої медичної допомоги і т. д.).

1.6. Під час виконання посадових обов'язків вчителем української мови та літератури можуть мати місце наступні шкідливі та небезпечні фактори:

- ✓ недостатнє освітлення робочої зони;
- ✓ зорове стомлення при тривалій роботі з документами, зошитами;
- ✓ ураження електричним струмом при дотику до струмоведучих частин електрообладнання та електроприладів з порушеною ізоляцією;
- ✓ опіки при роботі з нагрівальними приладами;
- ✓ підвищена психо-емоційна напруга;
- ✓ значне голосове навантаження;
- ✓ статичне навантаження при незначному загальному м'язовому руховому навантаженні;
- ✓ пожежонебезпека;
- ✓ висока щільність епідемічних контактів;
- ✓ травми і падіння внаслідок пустощів учнів;
- ✓ падіння на слизькій підлозі.

1.7. Вчитель української мови повинен забезпечити умови для проведення занять у навчальному кабінеті і несе особисту відповідальність за порушення правил безпеки, вимог охорони праці і санітарно-гігієнічних правил. Вчитель несе відповідальність за безпечний стан робочих місць учнів, навчального обладнання, приладів, інвентаря.

1.8. Вчитель української мови несе особисту відповідальність за збереження життя та здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу в кабінеті української мови та літератури.

1.9. Педагог зобов'язаний дотримуватися протипожежного режиму в освітній установі, правил пожежної безпеки, знати місця розташування первинних засобів пожежогасіння, а також порядок дій при виникненні пожежі або іншої НС, напрямок евакуації, вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.10. В навчальному кабінеті української мови та літератури не допускається знаходження та використання легкозаймистих пожежонебезпечних предметів чи речовин, а також забороняється використання джерел відкритого вогню, обігрівачів, електричних чайників, кип'ятильників, не сертифікованих подовжувачів та саморобних пристроїв.

1.11. Не допускається виконувати роботу, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних речовин, психотропних, токсичних або інших одурманюючих речовин, а також розпивати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні, токсичні чи інші одурманюючі речовини на робочому місці або на території ліцею.

1.12. Педагогічний працівник повинен пройти навчання і мати навички надання першої домедичної допомоги постраждалим.

1.13. Вчитель української мови та літератури, який допустив невиконання чи порушення цієї інструкції з охорони праці, притягується до відповідальності згідно зі Статутом навчального закладу, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, чинним законодавством України і, при необхідності, проходить позачергову перевірку знань встановлених норм і правил охорони праці.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевірити готовність навчального кабінету української мови та літератури до занять.

2.2. Перевірити справність електроосвітлення. Включити повністю освітлення в навчальному кабінеті і переконатися в справній роботі всіх світильників. Найменша освітленість робочого місця повинна становити: при люмінесцентних лампах – не менш 300 лк (20 Вт/кв. м).

2.3. Провести огляд санітарного стану приміщення кабінету української мови і провітрити його. Вікна у відкритому положенні фіксувати гачками, а фрамуги повинні мати обмежувачі. Провітрювання слід закінчити за 30 хв до приходу учнів. Переконатися, у тому, що температура повітря в кабінеті відповідає вимогам санітарних правил і становить 17-20 °С.

2.4. Перевірити заземлення технічних засобів навчання (комп'ютера, мультимедійного проектора,

- проекційного екрана та інтерактивної дошки) та інших електричних приладів.
- 2.5. Упевнитися, що комутаційні коробки закриті, електричні розетки і вимикачі без пошкоджень (тріщин та сколів), а також без оголених контактів.
- 2.6. Вчителю української мови та літератури забороняється самостійно усувати виявлені порушення електробезпеки. При помічених несправностях в електромережі, виходу з ладу електролампи чи запобіжника, вчитель української мови повинен повідомити електрика або відповідального за електрогосподарство закладу загальної середньої освіти.
- 2.7. Переконатися в безпеці робочого місця, перевірити на стійкість і справність меблі, переконатися в стійкості згрупованих документів, а також перевірити наявність у необхідній кількості та справність канцелярського приладдя.
- 2.8. Перевірити відповідність робочих місць учнів вимогам безпеки та охорони праці, санітарно-гігієнічним нормам.
- 2.9. Проконтролювати наявність і справний стан наочних посібників, необхідних для уроку.
- 2.10. Перевірити наявність у кабінеті української мови аптечки для надання домедичної допомоги та інформацію про номер телефону і місцезнаходження найближчого медичного закладу.
- 2.11. Перевірити наявність та термін придатності вогнегасників. При необхідності здати вогнегасники з простроченим терміном використання відповідальній особі і замінити на нові.
- 2.12. Підготувати необхідні для проведення уроку матеріали, наочні посібники, роздавальний матеріал.
- 2.13. При виявленні пошкодження приладів і обладнання, вчитель української мови та літератури зобов'язаний терміново доповісти відповідальному з охорони праці, заступнику директора з АГЧ, а при його відсутності - черговому адміністратору закладу загальної середньої освіти.
- 2.14. Не слід приступати до роботи, якщо виявлені невідповідності робочих місць вчителя української мови або учнів встановленим в даному розділі вимогам, а також при неможливості здійснити зазначені вище підготовчі до роботи дії.

3. Вимоги безпеки під час роботи вчителя української мови

- 3.1. Під час роботи слід дотримуватися порядку у приміщенні кабінету української мови і літератури, не захаращувати своє робоче місце і місця учнів, проходи між рядами та евакуаційні виходи з навчального кабінету.
- 3.2. Не слід залишати учнів без нагляду під час проведення навчально-виховного процесу.
- 3.3. При проведенні уроку української мови та літератури необхідно підтримувати дисципліну і порядок, уважно стежити за тим, щоб учні дотримувалися всіх вказівок учителя української мови, забезпечити безпечне проведення навчального процесу.
- 3.4. Саджати за столи учнів слід відповідно до їх зросту і особливостей їх здоров'я. Проводячи заняття з учнями, слід дотримуватися встановленої тривалості занять.
- 3.5. Під час проведення уроку вчителю забороняється користуватися мобільним телефоном, відволікатись на розмови з іншими працівниками або батьками учнів.
- 3.6. Вчитель української мови та літератури повинен здійснювати контроль за тим, щоб учні не приносили в кабінет української мови сторонні предмети, а також не приймали в кабінеті їжу і напої.
- 3.7. Вчитель української мови не повинен допускати присутність сторонніх осіб під час проведення навчального процесу в кабінеті української мови та літератури.
- 3.8. При роботі необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки від ураження електричним струмом:
- ✓ не торкатися до відкритих і негороджених струмоведучих частин електроприладів, комп'ютерного обладнання та оргтехніки, до оголених або з пошкодженою ізоляцією проводів;
 - ✓ не включати в електромережу і не відключати прилади мокрими і вологими руками;
 - ✓ дотримуватися послідовності включення і виключення приладів, не порушувати технологічні процеси;
 - ✓ не залишати включені в електромережу прилади без нагляду, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;

- ✓ не пересувати включені в електричну мережу прилади, включаючи ТЗН, персональний комп'ютер та іншу оргтехніку;
 - ✓ не складати на електроприлади папір, речі та інші предмети;
 - ✓ не проводити вимикання пристроїв ривком за шнур живлення;
 - ✓ не намагатися виконати ремонт включеного в мережу електрообладнання;
 - ✓ не згинати і не затискувати електричні з'єднувальні кабелі, дроти (шнури).
- 3.9. В цілях забезпечення необхідної природної освітленості кабінету не ставити на підвіконня квіти, зошити, підручники та інші предмети.
- 3.10. Під час перерв між заняттями при відсутності учнів періодично провітрювати кабінет, при цьому віконні рами зафіксувати у відкритому положенні гачками.
- 3.11. Наочні посібники застосовувати тільки в справному стані, дотримуючись правил безпеки та затверджених методик.
- 3.12. Підтримувати дисципліну і порядок на уроках української мови і літератури, стежити за тим, щоб учні загальноосвітньої установи виконували всі вказівки педагога.
- 3.13. Не використовувати в приміщенні кабінету електронагрівальні прилади: кип'ятильники, плитки, електрочайники, плейки, не сертифіковані подовжувачі і т. ін.
- 3.14. У процесі виконання посадових обов'язків бути уважним до учнів, не відволікатися, стежити за дотриманням санітарно-гігієнічних правил в навчальному кабінеті української мови і літератури.
- 3.15. Під час роботи за комп'ютером, з принтером або ксероком дотримуватись правил експлуатації даного обладнання. У процесі роботи дотримуватись режимів праці і відпочинку.
- 3.16. При тривалій роботі з документацією, при перевірці зошитів і роботі на персональному комп'ютері з метою зниження стомлення зорового аналізатора, усунення впливу гіподинамії та гіпокінезії через кожну годину безперервної роботи необхідно робити невелику перерву на 10-15 хвилин, під час якої слід виконувати простий комплекс вправ для очей, фізкультурні паузи і фізкультурні хвилинки.
- 3.17. Приміщення кабінету української мови та літератури повинно відповідати вимогам норм та правил пожежної безпеки. Стежити за протипожежним станом кабінету української мови, не користуватися електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю, не сертифікованими подовжувачами і т. д.
- 3.18. При пересуванні слід звертати увагу на нерівності і слизькі місця на території і в приміщеннях навчального закладу, обходити їх і остерігатися падіння.
- 3.19. Вчителю української мови та літератури необхідно дотримуватися наступних правил пересування в приміщеннях і на території школи:
- ✓ під час ходьби бути уважним і контролювати зміну навколишнього оточення;
 - ✓ ходити по коридорах і сходових маршах, дотримуючись правого боку;
 - ✓ при пересуванні по сходових прольотах слід дотримуватись обережності і уважності, не перестрибувати через сходинок, не переважуватися через перила, ходити обережно і не поспішаючи;
 - ✓ не проходити ближче 1,5 метра від стін будівлі освітнього закладу.
- 3.20. Не допускається вчителю української мови та літератури під час роботи порушувати цю інструкцію з охорони праці, інші інструкції з охорони праці та пожежної безпеки в ліцеї. Заборонено приховування фактів травмування учнів і працівників.
- 3.21. При виникненні несправностей в роботі електроприладів, комп'ютерного обладнання або оргтехніки, припинити роботу і знеструмити їх, повідомити про це заступника директора з адміністративно-господарської частини (завгоспа) навчального закладу.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- 4.1. Відключити від електромережі персональний комп'ютер (при наявності), мультимедійний проектор, іншу апаратуру ТЗН.
- 4.2. Прибрати апаратуру в місця постійного зберігання, прибрати робочий стіл вчителя, прибрати у відведені місця для зберігання документацію, наочні і методичні посібники, роздавальний матеріал.

- 4.3. Перевірити чистоту в кабінеті української мови і літератури, порядок на робочих місцях учнів, проконтролювати винос сміття з кабінету.
- 4.4. Провітрити навчальний кабінет.
- 4.5. Закрити вікна, вимити руки, перекрити воду.
- 4.6. Перевірити наявність первинних засобів пожежогасіння. При закінченні терміну експлуатації вогнегасника передати його особі, відповідальній за пожежну безпеку в школі, для подальшої перезарядки. Встановити в приміщенні новий вогнегасник.
- 4.7. Упевнитися у відповідності приміщення кабінета української мови вимогам норм та правил пожежної безпеки, вимкнути освітлення і закрити кабінет на ключ.
- 4.8. Про всі недоліки, помічені під час роботи, доповісти заступнику директора з адміністративно-господарської частини навчального закладу (при відсутності – іншій посадовій особі).

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Не допускається приступати до виконання роботи у разі поганого самопочуття або раптової хвороби.
- 5.2. У разі отримання травми вчитель української мови зобов'язаний припинити роботу, покликати на допомогу, скористатися аптечкою першої допомоги, повідомити директора ліцею (при відсутності - іншу посадову особу) і звернутися до медичного пункту. При отриманні травми іншим працівником необхідно надати йому першу домедичну допомогу. При необхідності, викликати швидку медичну допомогу за телефоном 103 і повідомити про факт травмування директору закладу загальної середньої освіти. Забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, а якщо це неможливо (існує загроза життю і здоров'ю оточуючих) - фіксування обстановки шляхом складання схеми, протоколу, фотографування або іншим методом.
- 5.3. У разі появи задимлення або загоряння негайно припинити роботу, відключити у щитку відповідне електрообладнання, евакуювати дітей з кабінету до безпечного місця, сповістити голосом про пожежу і вручну задіяти автоматичну пожежну сигналізацію (АПС), викликати пожежну охорону за телефоном 101, повідомити безпосередньо директору ліцею (при відсутності - іншій посадовій особі). При відсутності явної загрози життю вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою первинних засобів пожежогасіння.
- 5.4. При використанні вогнегасників не можна направляти в бік людей струмінь вуглекислоти і порошку. При користуванні вуглекислотним вогнегасником, щоб уникнути обмороження не братися рукою за розтруб вогнегасника. При загорянні електроустаткування для його гасіння слід застосовувати тільки вуглекислотні або порошкові вогнегасники.
- 5.5. При аварії (прориві) в системі опалення або водопостачання необхідно вивести дітей з навчального кабінету, повідомити про те, що сталося заступнику директора з адміністративно-господарської частини (завгоспу) закладу загальної середньої освіти.
- 5.6. Вчитель української мови зобов'язаний сповістити безпосередньо директора закладу загальної середньої освіти (при відсутності, іншу посадову особу) про будь-яку ситуацію, яка загрожує життю і здоров'ю учнів та працівників школи, заступника директора з адміністративно-господарської частини – про несправність електрообладнання, меблів, систем водопроводу, опалення і каналізації, а також засобів пожежогасіння.
- 5.7. У разі загрози або виникнення осередку небезпечного впливу техногенного характеру, слід керуватися відповідними інструкціями про порядок дій та Планом евакуації.
- 5.8. Почувши сигнал повітряної тривоги педагогічний працівник разом із учнями класу, у яких перебуває на уроці, повинен рухатися визначеним маршрутом до укриття, при цьому організовує пересування учнів двома колонами в приміщенні класу, швидко залишаючи навчальний кабінет.
- 5.9. Під час перебування в захисній споруді педагогічний працівник здійснює необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті.
- 5.10. Після завершення небезпеки та оголошення про відбій тривоги організує повернення учнів на уроки, слідкує за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами, а також перевіряє наявність учнів в укритті та у приміщеннях закладу освіти після завершення небезпеки.

Інструкцію розробив:

Заступник директора з навчально-виховної роботи _____ / _____ /
(підпис)

«__» _____ 202__ р.

З інструкцією ознайомлений (а), один екземпляр отримав (ла) та зобов'язуюсь зберігати його на робочому місці.

«__» _____ 202__ р. _____ / _____ /
(підпис)